

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КОМІТЕТ З ЯКОСТІ АКАДЕМІЧНИХ СТАНДАРТИВ

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

МОНІТОРИНГ ОБІЗНАНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

(підготували: В. Гавяда, Г. Митрофанова, І. Шкура)

Моніторинг обізнаності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про академічну доброчесність проводився шляхом опитування протягом жовтня-листопада 2020 року, в електронному вигляді. Мета моніторингу: з'ясувати рівень обізнаності учасників освітнього процесу про академічну доброчесність (відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту») та виявити «слабкі» моменти для проведення відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Анкета, за допомогою якої проводилось опитування, складалась з питань, які присвячені обізнаності щодо: поняття академічної доброчесності та видів її порушень; наслідків за порушення академічної доброчесності здобувачами, науково-педагогічними працівниками та фактів порушень; нормативних актів, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті; діяльності Комісії з питань академічної доброчесності та етики і процедури звернення до неї; програмного забезпечення, яке використовується в Університеті для виявлення академічного плагіату; доречності перевірки робіт здобувачів на наявність академічного плагіату та боротьби з порушеннями академічної доброчесності; інформування здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками; доречності заходів для

популяризації академічної доброчесності з-поміж науково-педагогічних працівників та здобувачів.

В опитуванні взяли участь 113 викладачів, що становить 94,2% науково-педагогічних працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи. У таблиці 1 представлено розподіл науково-педагогічних працівників – учасників опитування, за кафедрами, на яких вони забезпечують викладання дисциплін за основним місцем роботи.

Таблиця 1

Кількість науково-педагогічних працівників, які взяли участь в опитуванні, по кафедрах

Кафедра	Кількість учасників опитування	
	осіб	відсоток
глобальної економіки	10	8,8%
права, політології та міжнародних відносин	9	8%
англійської філології та перекладу	24	21,2%
інформаційних технологій	5	4,4%
міжнародного маркетингу	9	8%
інноваційного менеджменту та фінансової аналітики	9	8%
інноваційних технологій в педагогії, психології та соціальній роботі	16	14,2%
міжнародної торгівлі і підприємництва	5	4,4%
міжнародного туризму, готельно-ресторанного бізнесу та іншомовної підготовки	23	20,4%
англомовної прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов	3	2,7%
Всього:	113	

Опитуванням також було охоплено 1331 здобувач вищої освіти, що становить 31,97% здобувачів вищої освіти в Університеті за всіма формами, станом на 01 грудня 2020 р.

Розподіл здобувачів – учасників опитування за роками навчання представлено у таблиці 2 та рис. 1.

Розподіл здобувачів вищої освіти учасників опитування за роками навчання

Рік навчання	Кількість учасників опитування
Перший	542
Другий	309
Третій	290
Четвертий	190

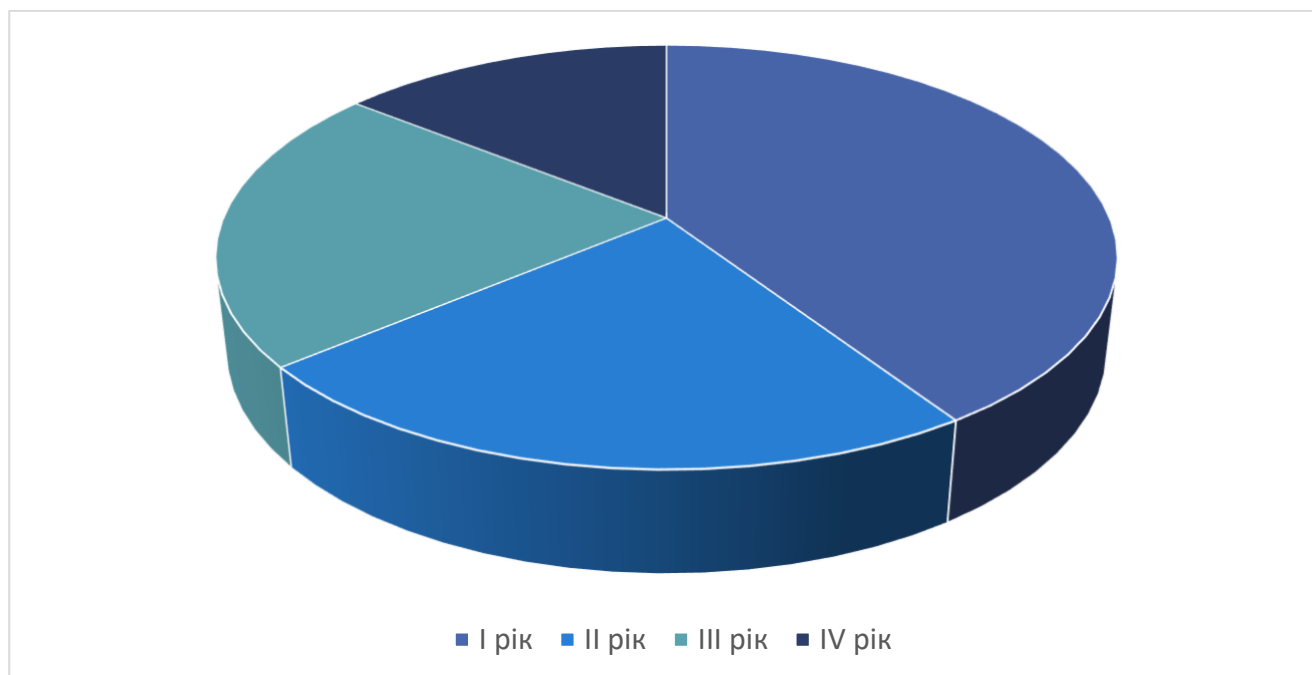
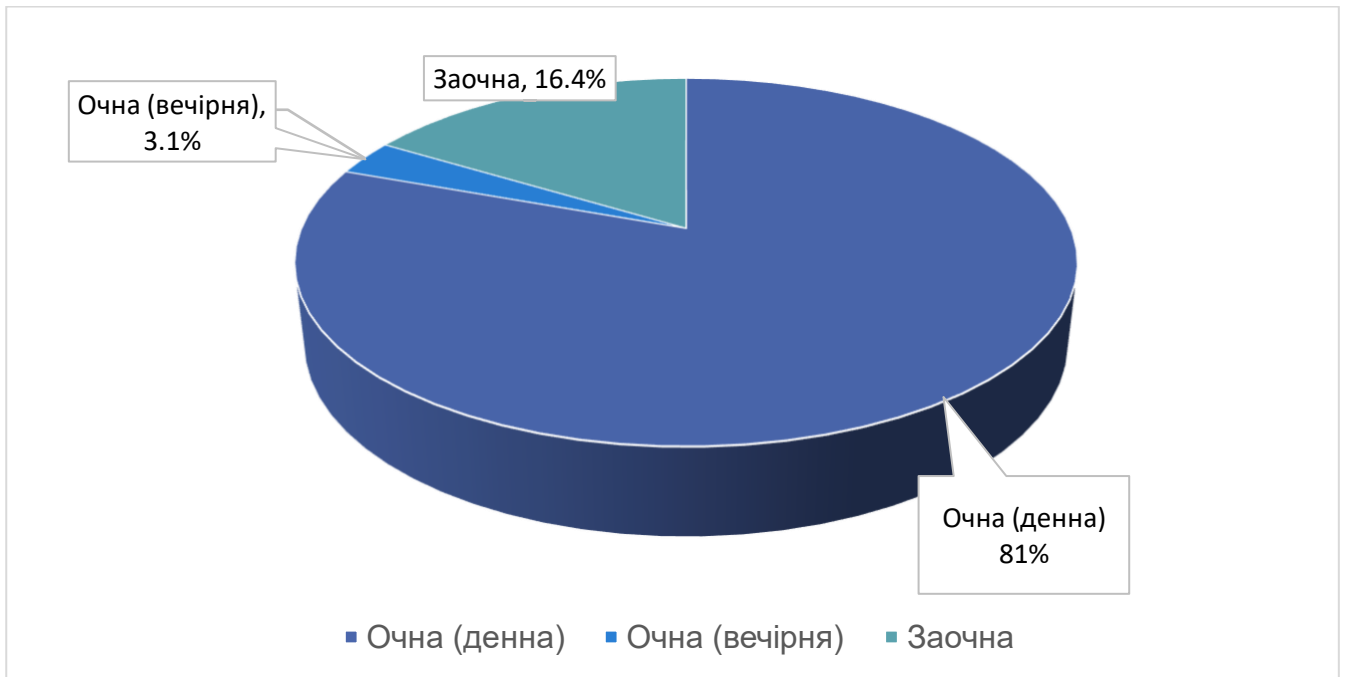

Рис. 1. Розподіл здобувачів – учасників опитування за роками навчання

В опитуванні взяли участь здобувачі вищої освіти, які представляють усі форми навчання: очна (денна), очна (вечірня) та заочна (табл. 3, рис. 2).

Розподіл здобувачів, які взяли участь в опитуванні за формами навчання

Форма навчання	Кількість учасників опитування (відсоток від загальної кількості учасників)	Відсоток учасників від кількості здобувачів, які навчаються за даною формою
очна (денна)	1071 (80,5%)	34,4%
очна (вечірня)	42 (3,1%)	13,2%
заочна	218 (16,4%)	29,99%
Всього:	1331 учасник	

Рис. 2. Розподіл здобувачів, які взяли участь в опитуванні за формами навчання

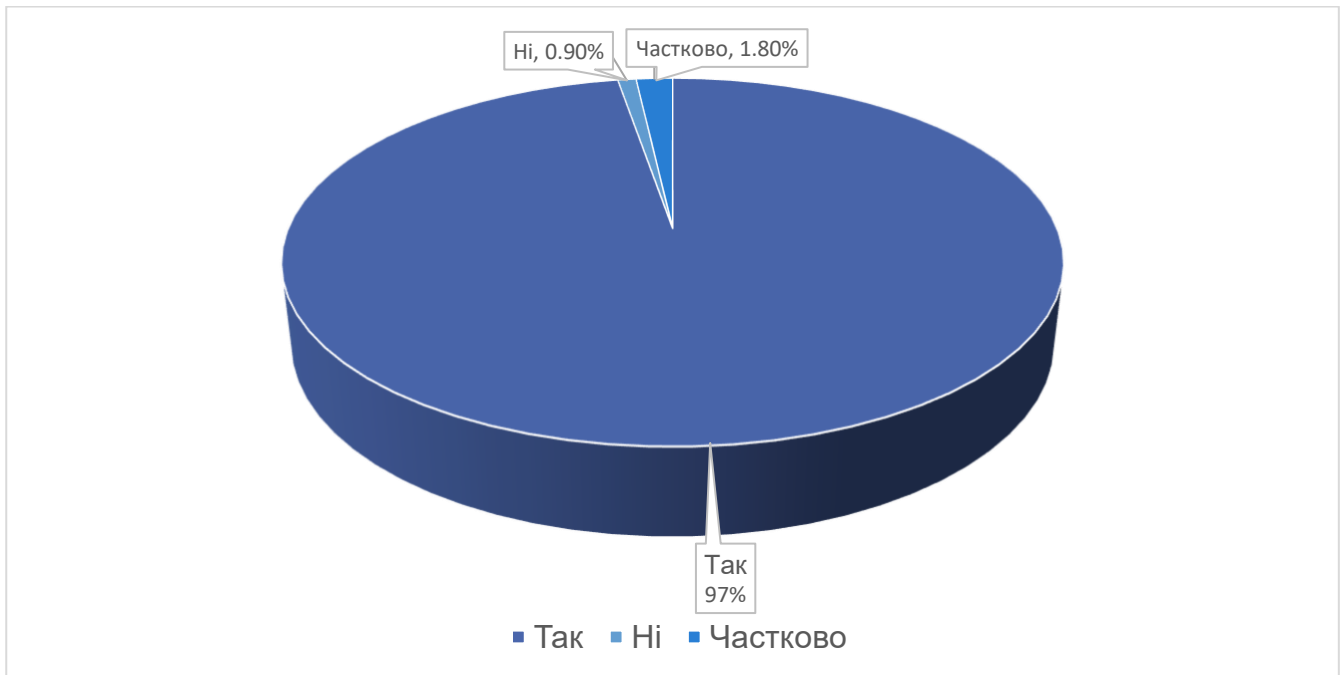
Щодо обізнаності учасників опитування про поняття «академічна доброчесність» отримані результати дозволяють стверджувати, що за самооцінкою 97,3% науково-педагогічних працівників та 55,4% здобувачів відзначили, що знайомі з поняттям. 44,5% опитаних здобувачів не мають чіткого уявлення про поняття «академічна доброчесність».

Результати, в узагальненому вигляді, представлені в таблицях 4, 5 та на рис.3, 4.

Таблиця 4

Обізнаність науково-педагогічних працівників з поняттям «академічна доброчесність»

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи знайомі Ви з поняттям «академічна доброчесність?»»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	110	97,3%
2.	Ні	1	0,9%
3.	Частково	2	1,8%

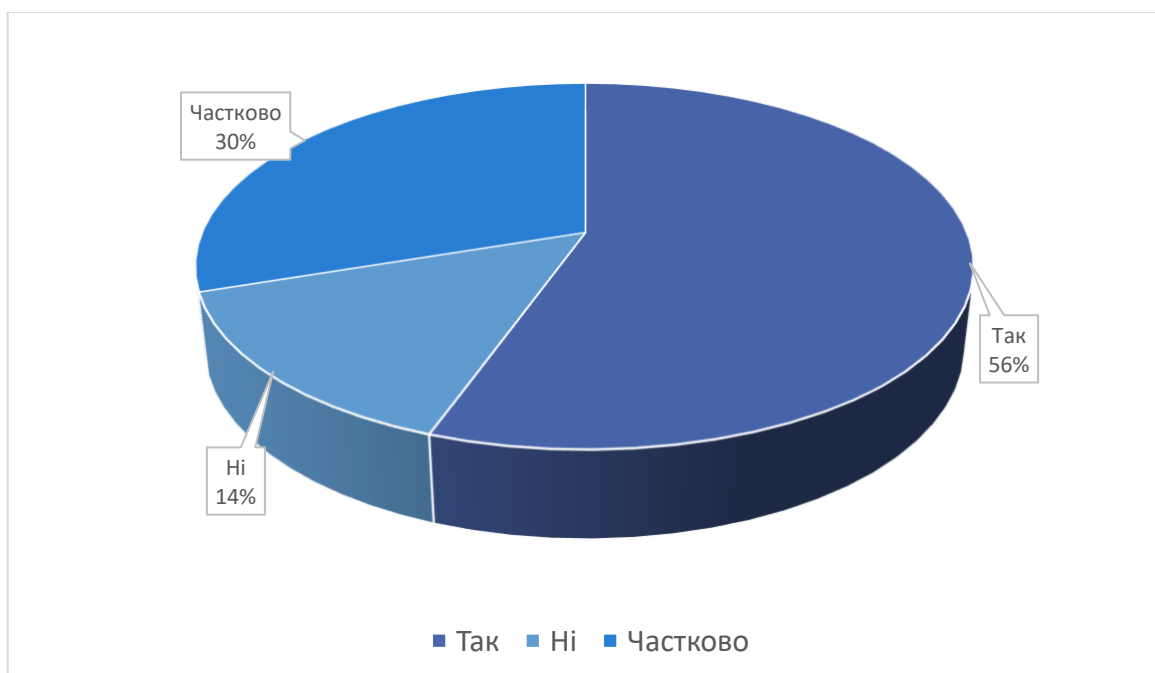

Рис. 3. Обізнаність науково-педагогічних працівників з поняттям «академічна доброчесність»

Таблиця 5

Обізнаність здобувачів вищої освіти з поняттям «академічна доброчесність»

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи знайомі Ви з поняттям «академічна доброчесність?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	738	55,4%
2.	Ні	192	14,4%
3.	Частково	401	30,1%

Рис. 4. Обізнаність здобувачів з поняттям «академічна доброчесність»

Відповіді на питання щодо обізнаності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти про прояви академічної недоброчесності дозволяють стверджувати, що понад 29% опитаних науково-педагогічних працівників і 21,4% здобувачів знають усі види порушень академічної доброчесності; 0,9% викладачів та 5,1% здобувачів – учасників опитування не знайомі з жодним з видів порушень академічної доброчесності.

Необхідно відзначити, що до п'ятірки порушень-лідерів і науково-педагогічних працівників, і здобувачів увійшли: академічний плагіат (посідає перше місце за кількістю виборів), списування та хабарництво. Також до п'ятірки входять такі порушення як: у викладачів – фальсифікація і фабрикація, у здобувачів вищої освіти – необ'єктивне оцінювання та корупція.

Узагальнені результати представлені у таблицях 6, 7, 8.

Види порушень, які на думку викладачів та здобувачів, відносяться до академічної недоброчесності

№ п/п	Варіанти відповідей на питання «Які види порушень, на Вашу думку, відносяться до академічної недоброчесності?»	Науково-педагогічні працівники			Здобувачі вищої освіти		
		Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Місце	Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Місце
1.	Академічний плагіат	95	84,1%	1	835	62,7%	1
2.	Самоплагіат	48	42,5%	9	169	12,7%	12
3.	Фабрикація	66	58,4%	4	322	24,2%	9
4.	Фальсифікація	67	59,3%	3	523	39,3%	7
5.	Списування	74	65,5%	2	636	47,8%	4
6.	Обман	55	48,7%	7	601	45,2%	6
7.	Хабарництво	61	54%	5	720	54,1%	2
8.	Необ'єктивне оцінювання	51	45,1%	8	644	48,4%	3
9.	Несанкціонована співпраця	18	15,9%	12	198	14,9%	11
10.	Академічне шахрайство	60	53,1%	6	522	39,2%	8
11.	Корупція	41	36,3%	10	635	47,7%	5
12.	Конфлікт інтересів	18	15,9%	13	164	12,3%	14
13.	Подарунок	18	15,9%	14	58	4,4%	16
14.	Приватний інтерес	20	17,7%	11	165	12,4%	13
15.	Усі види порушень мені відомі	33	29,2%	15	285	21,4%	10
16.	Жоден із вказаних видів порушень мені не відомий	1	0,9%	16	68	5,1%	15

Таблиця 7

Види порушень, які на думку викладачів, відносяться до академічної недоброчесності

№ п/п	Варіанти відповідей на питання «Які види порушень, на Вашу думку, відносяться до академічної недоброчесності?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Академічний плагіат	95	84,1%
2.	Списування	74	65,5%
3.	Фальсифікація	67	59,3%
4.	Фабрикація	66	58,4%
5.	Хабарництво	61	54%
6.	Академічне шахрайство	60	53,1%
7.	Обман	55	48,7%
8.	Необ'єктивне оцінювання	51	45,1%
9.	Самоплагіат	48	42,5%
10.	Корупція	41	36,3%
11.	Приватний інтерес	20	17,7%
12.	Несанкціонована співпраця	18	15,9%
13.	Конфлікт інтересів	18	15,9%
14.	Подарунок	18	15,9%
15.	Усі види порушень мені відомі	33	29,2%
16.	Жоден із вказаних видів порушень мені не відомий	1	0,9%

Таблиця 8

Види порушень, які на думку здобувачів, відносяться до академічної недоброчесності

№ п/п	Варіанти відповідей на питання «Які види порушень, на Вашу думку, відносяться до академічної недоброчесності?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Академічний плагіат	835	62,7%
2.	Хабарництво	720	54,1%
3.	Необ'єктивне оцінювання	644	48,4%
4.	Списування	636	47,8%
5.	Корупція	635	47,7%
6.	Обман	601	45,2%
7.	Фальсифікація	523	39,3%
8.	Академічне шахрайство	522	39,2%
9.	Фабрикація	322	24,2%
10.	Усі види порушень мені відомі	285	21,4%
11.	Несанкціонована співпраця	198	14,9%
12.	Самоплагіат	169	12,7%

13.	Приватний інтерес	165	12,4%
14.	Конфлікт інтересів	164	12,3%
15.	Жоден із вказаних видів порушень мені не відомий	68	5,1%
16.	Подарунок	58	4,4%

Щодо наслідків, які передбачені в Університеті, для учасників освітнього процесу у разі порушення ними академічної доброчесності

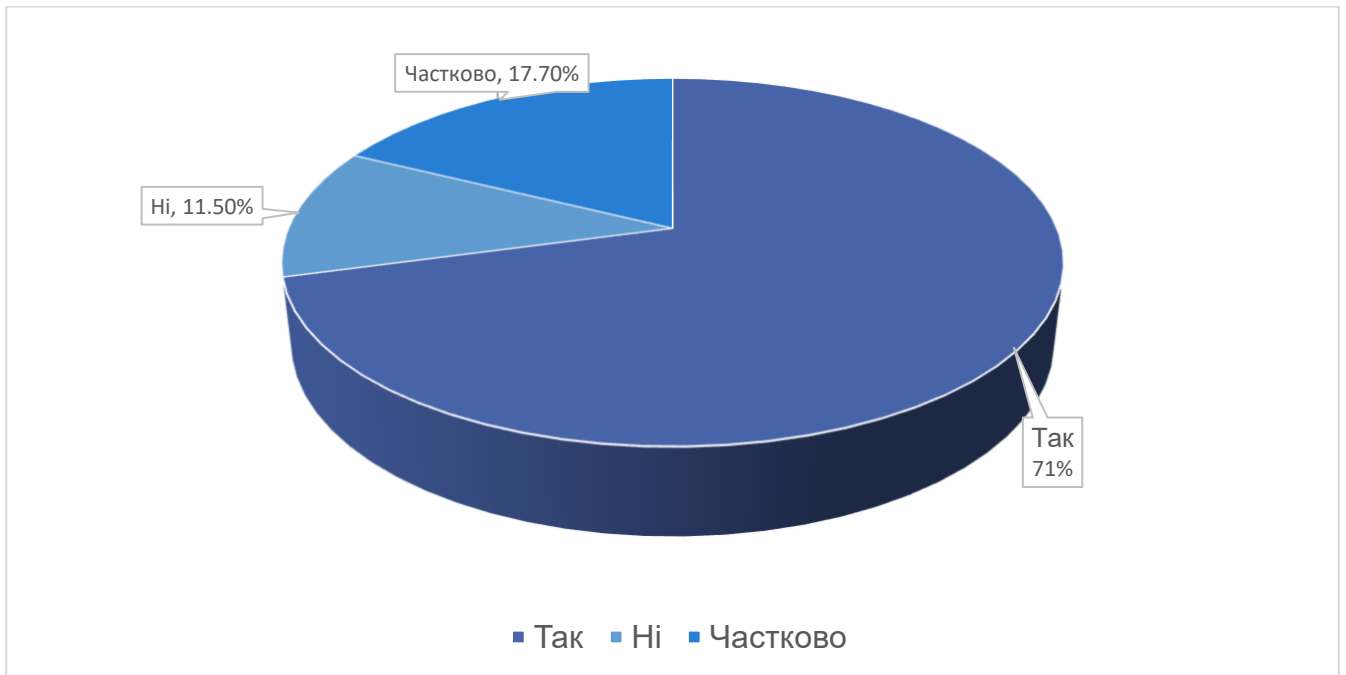
70,8% науково-педагогічних працівників – учасників опитування, знають про наслідки, які передбачені для здобувачів вищої освіти, у разі порушення ними академічної доброчесності в Університеті. 17,7% опитаних вказали, що ознайомлені з наслідками порушень частково, 11,5% викладачів не знають про наслідки, які передбачені для здобувачів при порушенні ними академічної доброчесності. Результати представлені у таблиці 9 та на рис. 5.

Таким чином, 29,2% науково-педагогічних працівників потребують в інформаційно-роз'яснювальній роботі щодо заходів, які вживаються в Університеті, до здобувачів-порушників академічної доброчесності.

Таблиця 9

Обізнаність науково-педагогічних працівників щодо наслідків порушень академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти, в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи відомо Вам про наслідки порушень академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти, в Університеті?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	80	70,8%
2.	Ні	13	11,5%
3.	Частково	20	17,7%

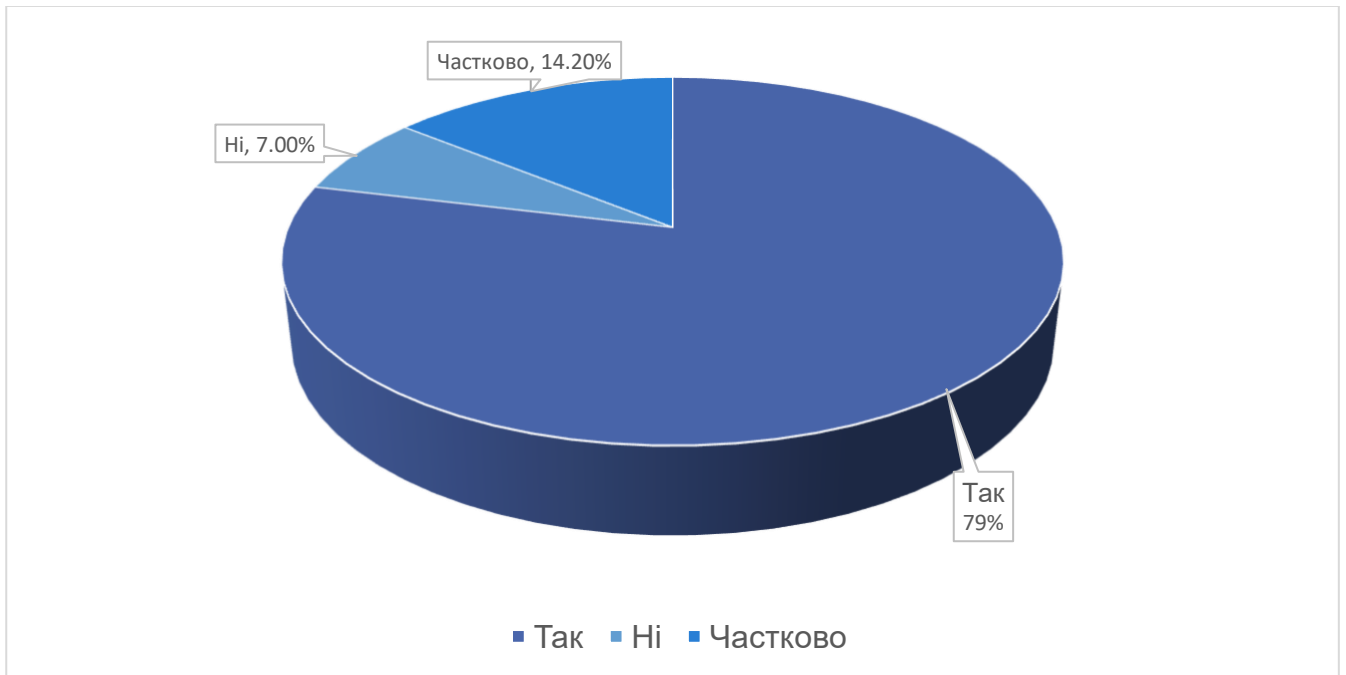
Рис. 5. Обізнаність науково-педагогічних працівників щодо наслідків порушень академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти, в Університеті

78,8% викладачів – учасників опитування, знають про наслідки, які передбачені для науково-педагогічних працівників, у разі порушення ними академічної доброчесності в Університеті. 14,2% опитаних вказали, що ознайомлені з наслідками порушень частково, 7% викладачів не знають про наслідки, які передбачені для них при порушенні академічної доброчесності. Таким чином, 21,2% науково-педагогічних працівників потребують в інформаційно-роз'яснювальній роботі щодо заходів, які вживаються в Університеті, до викладачів-порушників академічної доброчесності (табл. 10, рис. 6).

Таблиця 10

Обізнаність учасників опитування щодо наслідків порушень академічної доброчесності, передбачені для науково-педагогічних працівників, в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи відомо Вам про наслідки порушень академічної доброчесності, передбачені для науково-педагогічних працівників, в Університеті?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	89	78,8%
2.	Ні	8	7%
3.	Частково	16	14,2%

Рис. 6. Обізнаність учасників опитування щодо наслідків порушень академічної доброчесності, передбачені для науково-педагогічних працівників, в Університеті

Тільки 39,9% опитаних здобувачів вищої освіти знають про наслідки, які передбачені в Університеті, у разі порушення ними академічної доброчесності. 28% учасників опитування вказали, що ознайомлені з наслідками порушень частково, 32,1% опитаних не знають про наслідки, які передбачені для здобувачів при порушенні ними академічної доброчесності. Результати представлені у таблиці 11 та на рис. 7.

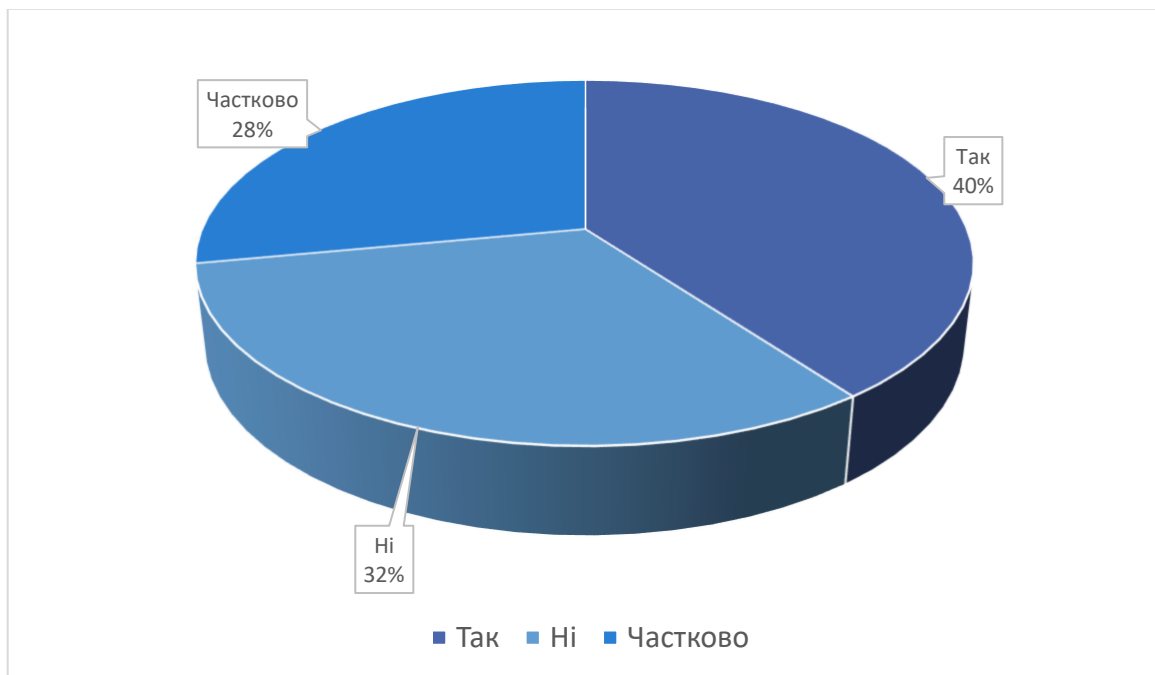
60% здобувачів – учасників опитування потребують інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо наслідків, які передбачені в Університеті, до здобувачів-порушників академічної доброчесності.

Таблиця 11

Обізнаність учасників опитування щодо наслідків порушень академічної доброчесності, які передбачені для здобувачів вищої освіти, в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи відомо Вам про наслідки порушень академічної доброчесності, передбачені для здобувачів вищої освіти в Університеті?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	531	39,9%

2.	Ні	427	32,1%
3.	Частково	373	28%

Рис. 7. Обізнаність учасників опитування щодо наслідків порушень академічної доброчесності, які передбачені для здобувачів вищої освіти, в Університеті

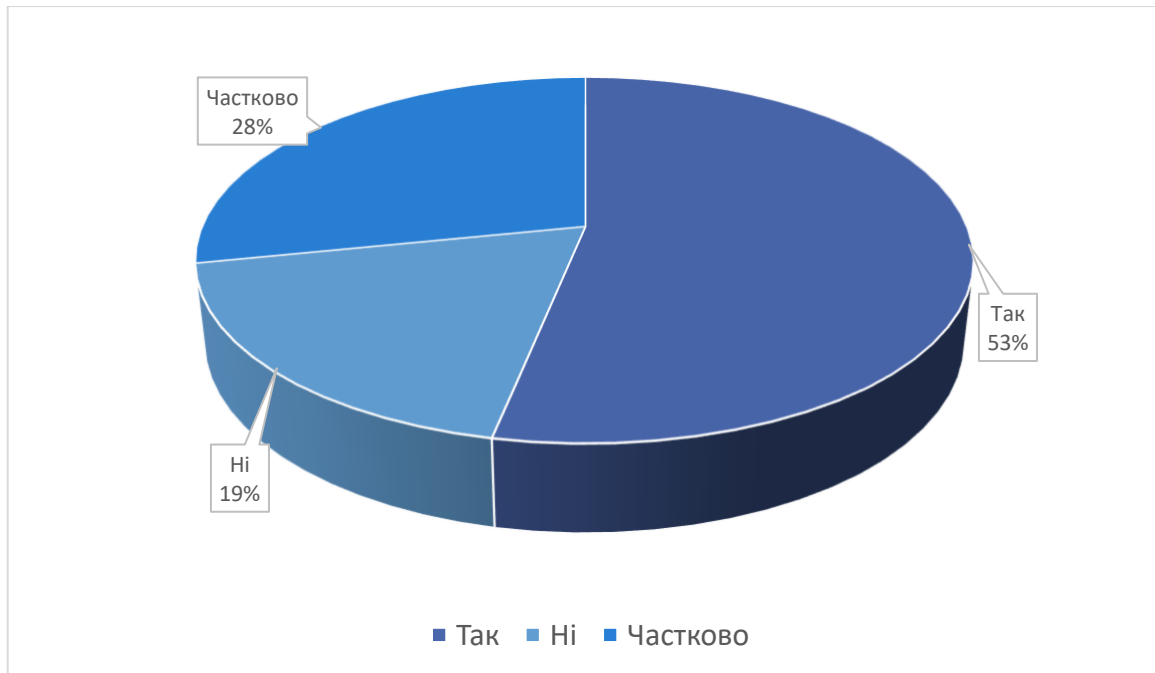
В Університеті імені Альфреда Нобеля діє норма, яка передбачає інформування здобувачів вищої освіти науково-педагогічними працівниками, на початку кожного навчального курсу, про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання. На питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в Університеті?», отримані відповіді: «так» – 53,2% опитаних здобувачів, «частково» – 28,2% учасника анкетування, 18,6% опитаних відповіли негативно (табл. 12, рис. 8).

Таблиця 12

Щодо інформування здобувачів вищої освіти науково-педагогічними працівниками про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в Університеті?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток

1.	Так	708	53,2%
2.	Ні	247	18,6%
3.	Частково	376	28,2%

Рис. 8. Щодо інформування здобувачів вищої освіти науково-педагогічними працівниками про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання в Університеті

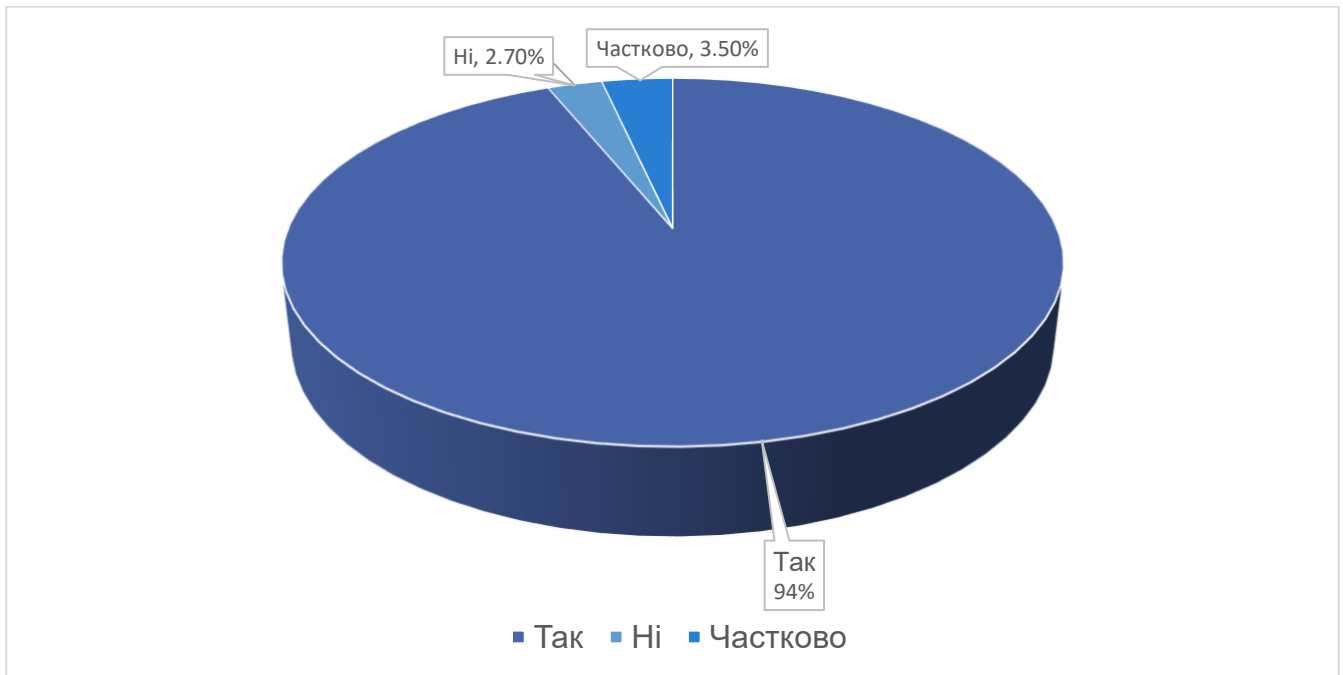
У той же час 93,8% опитаних науково-педагогічних працівників відповіли стверджено щодо інформування здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності під час викладання, 3,5% - надали питання «частково», 2,7% учасників опитування відповіли негативно.

Узагальнені результати опитування представлені у таблиці 13, на рис. 9.

Таблиця 13

Щодо інформування науково-педагогічними працівниками здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи інформуєте Ви здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності під час викладання?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	106	93,8%
2.	Ні	3	2,7%
3.	Частково	4	3,5%

Рис. 9. Щодо інформування науково-педагогічними працівниками здобувачів про процедуру дотримання академічної доброчесності

Щодо ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті

77% опитаних науково-педагогічних працівників стверджують, що ознайомлені з документами, 15,9% викладачів – учасників опитування відповіли, що ознайомлені частково, 7,1% - вказали, що вони не знайомі з документами. Узагальнені відповіді представлені в таблиці 14 та на рис. 10.

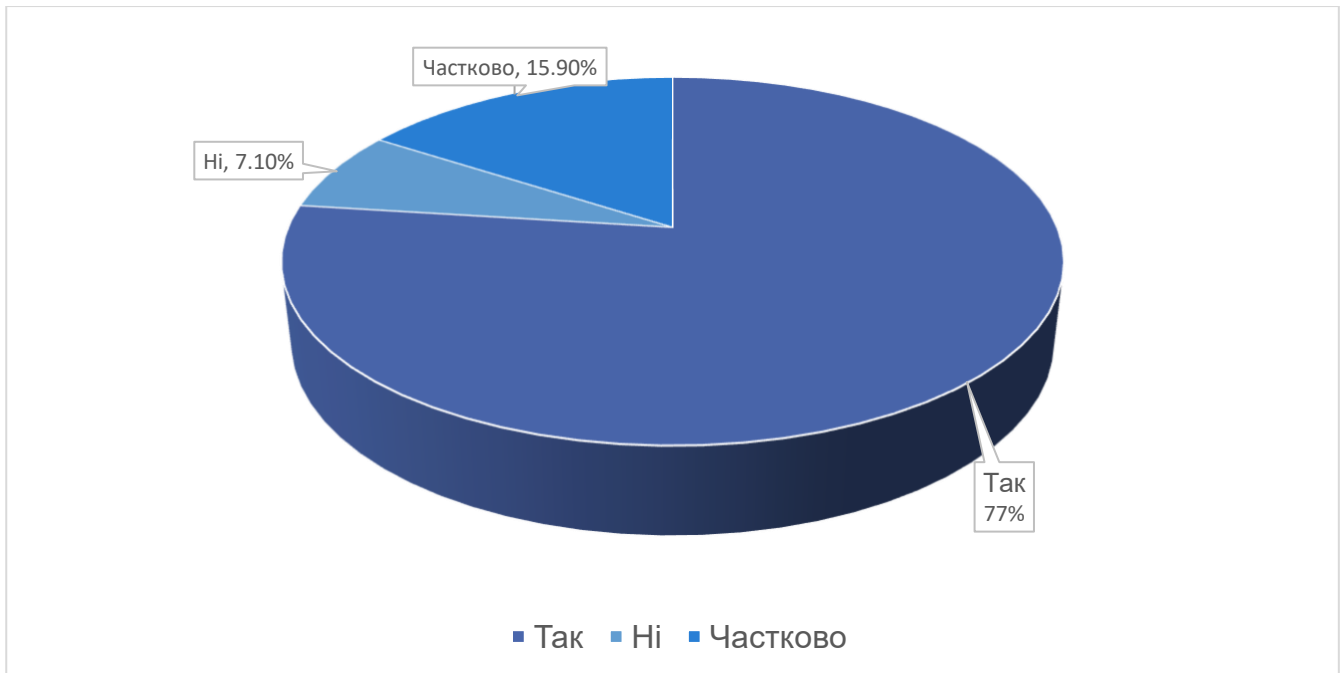
Більш ніж 25% опитаних науково-педагогічних працівників не мають повноцінного уявлення про політику дотримання академічної доброчесності в Університеті і відповідно потребують ознайомлення з діючою нормативною базою з даного питання.

Таблиця 14

Ознайомлення науково-педагогічних працівників з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток

1.	Так	87	77%
2.	Ні	8	7,1%
3.	Частково	18	15,9%

Рис. 10. Ознайомлення науково-педагогічних працівників з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті

Щодо ознайомлення здобувачів вищої освіти з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті: 44% здобувачів – учасників опитування вказали, що вони не знайомі з документами, 25,5% відповіли, що ознайомлені частково, 30,5% опитаних стверджують, що ознайомлені з документами. Узагальнені відповіді представлені в таблиці 15 та на рис. 11.

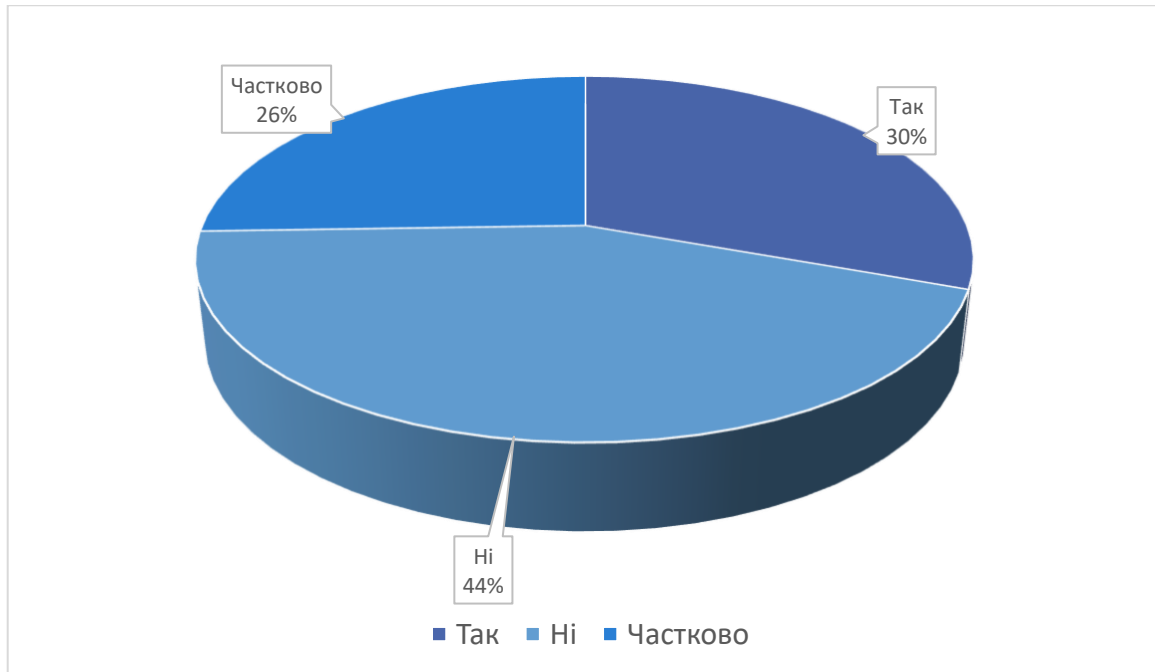
Більш ніж 69% опитаних здобувачів вищої освіти не мають повноцінного уявлення про політику дотримання академічної доброчесності в Університеті і відповідно потребують ознайомлення з діючою нормативною базою з даного питання.

Таблиця 15

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи ознайомлені Ви з нормативними документами,	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
-------	---	--------------------------------	----------

	які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті?»		
1.	Так	406	30,5% %
2.	Ні	586	44%
3.	Частково	339	25,5%

Рис. 11. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в Університеті

Щодо випадків нечесної поведінки

86,7% опитаних викладачів зазначили, що їм такі випадки не відомі. Але 6,2% науково-педагогічних працівникам випадки нечесної поведінки колег відомі, ще 7,1% опитаних зазначили, що їм важко відповісти на питання. Вважається за доцільне, у подальшому, у даному питанні надати відкрите поле для того щоб викладачі могли вказати конкретні факти таких порушень.

Результати опитування з даного питання представлені в таблиці 16 та рис. 12.

Таблиця 16

Чи відомі випадки нечесної поведінки з-поміж колег

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки з-поміж Ваших колег?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	7	6,2%

2.	Ні	98	86,7%
3.	Важко відповісти	8	7,1%

Рис. 12. Чи відомі випадки нечесної поведінки з-поміж колег

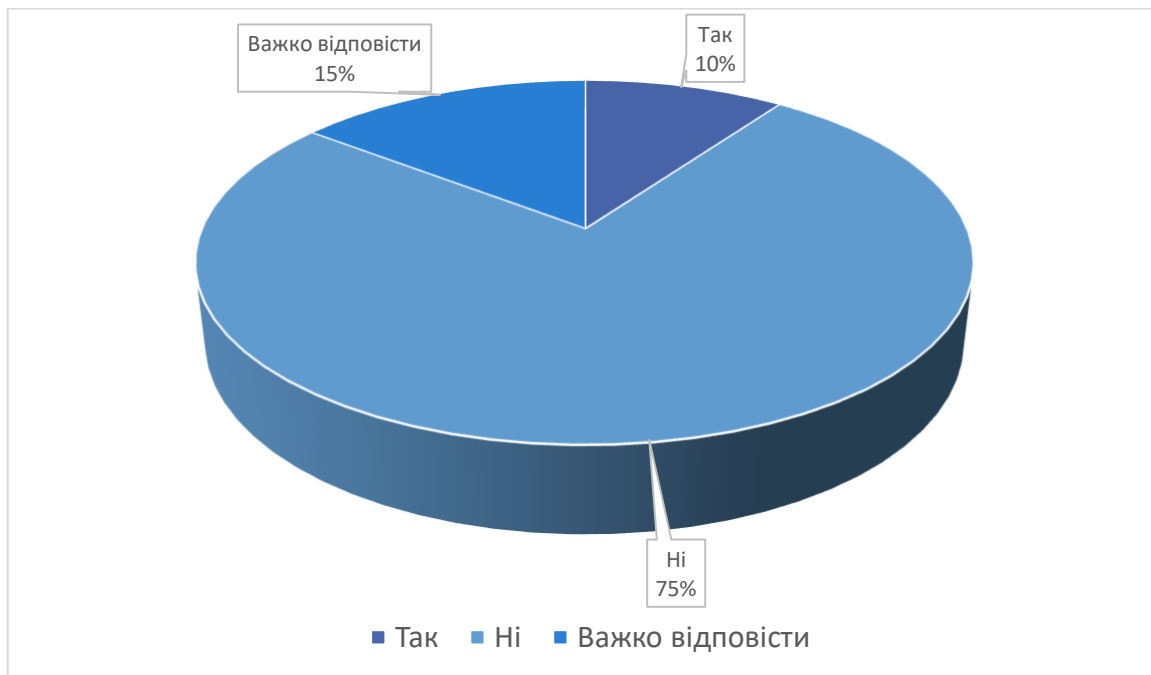
На питання щодо випадків нечесної поведінки з-поміж одногрупників / однокурсників 75,5% здобувачів – учасників опитування зазначили, що їм такі випадки не відомі. Але 9,9% опитаним випадки нечесної поведінки відомі, ще 14,6% здобувачів зазначили, що їм важко відповісти на питання. Вважається за доцільне, у подальшому, у даному питанні надати відкрите поле для того щоб учасники опитування могли вказати конкретні факти таких порушень.

Результати опитування з даного питання представлені в таблиці 17 та рис. 13.

Таблиця 17

Чи відомі випадки нечесної поведінки з-поміж одногрупників / однокурсників

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки з-поміж Ваших одногрупників / однокурсників?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	132	9,9%
2.	Ні	1005	75,5%
3.	Важко відповісти	194	14,6%

Рис. 13. Чи відомі випадки нечесної поведінки з-поміж одногрупників / однокурсників

Щодо обізнаності про процедуру звернення до Комісії з питань академічної доброчесності та етики у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності та етики чи підозри в застосуванні неетичної практики в освітній, науковій чи іншій діяльності будь-кого з учасників освітнього процесу в Університеті

На питання позитивно відповіли 55,8% науково-педагогічних працівників і 16,5% здобувачів – учасників опитування; негативно відповіли 20,3% викладачів і 62,9% здобувачів, частково – 23,9% викладачів та 20,7% здобувачів.

Для виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та в кваліфікаційних роботах здобувачів в Університеті використовується програмне забезпечення (онлайн-сервіси "Unicheck", "Anti-Plagiarism").

Обізнаність учасників освітнього процесу щодо процедури перевірки на програмному забезпеченні на наявність плагіату

85% науково-педагогічних працівників та 47,6% здобувачів вищої освіти надали стверджену відповідь; 7% викладачів та 13,7% здобувачів – мають часткові уявлення; 8% викладачів і 38,6% здобувачів – учасників опитування – не знають і

потребують проведення з ними інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо діючої процедури виявлення академічного плагіату.

Питання щодо доречності перевірки усіх видів робіт здобувачів на наявність академічного плагіату

96,5% опитаних науково-педагогічних працівників вважають доречним перевіряти на наявність академічного плагіату кваліфікаційні роботи, наукові статті, тези здобувачів. 81,4% опитаних висловились за перевірку на наявність академічного плагіату курсових робіт здобувачів. І тільки 44,2% викладачів вважають доречним перевіряти реферати.

76% опитаних здобувачів вищої освіти вважають доречним перевіряти на наявність академічного плагіату кваліфікаційні роботи; 69,6% опитаних висловились за перевірку на наявність академічного плагіату курсових робіт; 48,5% - за перевірку наукових статей, тез. І тільки 24,9% здобувачів вважають доречним перевіряти реферати.

Результати опитування з даного питання наведені у таблицях 18, 19, 20.

Таким чином, переважна більшість опитаних (понад 70% опитаних учасників освітнього процесу) висловились за перевірку на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних, курсових роботах та наукових статтях, тезах здобувачів.

Таблиця 18

Доречність перевірки робіт здобувачів на наявність академічного плагіату на думку науково-педагогічних працівників

№ п/п	Роботи здобувачів	Відповіді «так»		Відповіді «ні»	
		Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Кваліфікаційна робота	109	96,5	4	3,5
2.	Курсова робота	92	81,4	21	18,6
3.	Реферати	50	44,2	63	55,8
4.	Наукові статті, тези	109	96,5	4	3,5

Таблиця 19

Доречність перевірки робіт здобувачів на наявність академічного плагіату на думку самих здобувачів

№ п/п	Роботи здобувачів	Відповіді «так»		Відповіді «ні»	
		Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Кваліфікаційна робота	1012	76,0	319	23,9
2.	Курсова робота	927	69,6	404	30,4
3.	Реферати	331	24,9	1000	75,1
4.	Наукові статті, тези	645	48,5	686	51,5

Таблиця 20

Доречність перевірки робіт здобувачів на наявність академічного плагіату

№ п/п	Роботи здобувачів	Відповіді «так» науково- педагогічних працівників		Відповіді «так» здобувачів	
		Кількість отриманих відповідей	Відсоток	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Кваліфікаційна робота	109	96,5	1012	76,0
2.	Курсова робота	92	81,4	927	69,6
3.	Реферати	50	44,2	331	24,9
4.	Наукові статті, тези	109	96,5	645	48,5

На питання «Чи вважаєте Ви за потрібне боротися з порушеннями академічної доброчесності?» позитивні відповіді надали 96,5% опитаних науково-педагогічних працівників та 80,2% здобувачів вищої освіти, негативні – 3,5% викладачів і 19,8% здобувачів (табл. 21).

Таблиця 21

Чи потрібно боротися з порушеннями академічної доброчесності

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи вважаєте Ви за потрібне боротися з порушеннями академічної доброчесності?»	Кількість отриманих відповідей від науково- педагогічних працівників	Відсоток	Кількість отриманих відповідей від здобувачів	Відсоток
1.	Так	109	96,5%	1067	80,2%

2.	Ні	4	3,5%	264	19,8%
----	----	---	------	-----	-------

Одне з питань анкети науково-педагогічних працівників було присвячене з'ясуванню доречності проведення дискусій, тренінгів, майстер-класів та інших заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж науково-педагогічних працівників.

60,2% опитаних науково-педагогічних працівників вважають доречним проведення заходів щодо популяризації, 21,2% учасників опитування відзначили, що їм важко відповісти на це питання, 18,6% опитаних вважають недоречним проведення такої роботи. Результати опитування з даного питання представлені у таблиці 22.

Таблиця 30

Доречність проведення заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж науково-педагогічних працівників

№ п/п	Варіант відповіді на питання «Чи доречними, на Вашу думку, є проведення заходів для популяризації академічної доброчесності з-поміж науково-педагогічних працівників?»	Кількість отриманих відповідей	Відсоток
1.	Так	68	60,2%
2.	Ні	21	18,6%
3.	Важко відповісти	24	21,2%

Учасникам освітнього процесу було запропоновано внести пропозиції щодо підвищення рівня академічної доброчесності в Університеті.

Від науково-педагогічних працівників отримані наступні відповіді:

«Інформування учасників освітнього процесу щодо сутності академічної доброчесності, процедур дотримання та попередження порушення, семінари, тренінги у т.ч. з навичок академічного письма».

«Треба науково-методичні роботи базувати на інформаційній базі (фінансовій звітності) реально діючих підприємств».

«Постійне оповіщення співробітників та здобувачів, проведення опитування щодо наявності таких ситуацій, проведення майстер-класів для викладачів та здобувачів, неприйняття робіт здобувачів».

«Вважаю за доцільне посилити відповідальність серед здобувачів щодо дотримання належного рівня академічної доброчесності (в усіх її проявах) в Університеті».

«Все, що проводиться в Університеті, є доречним, але важливо не "перетиснути"».

«Загальноуніверситетський захід з підвищення кваліфікації щодо вдосконалення знань та умінь, тенденцій щодо подолання академічної недоброчесності».

«Надати співробітникам сайт або програму, щоб якісно перевіряти студентів на плагіат».

«Провести цікавий тренінг або майстер-клас для студентів, показати яким чином є боротьба з плагіатом у Європі, які є програми в Україні, навчити їх чому потрібно притримуватися академічної доброчесності та довести прикладом університету, що таке можливо і ми слідуємо таким правилам».

«Для нових викладачів можливо давати брошуру з інформацією щодо доброчесності. Зазначити який відділ займається та процедуру звернення, зазначити розділ на сайті, який висвітлює інформацію. Або розробити презентацію чи текстовий документ, яку чи який направляти на новостворену корпоративну пошту».

«Надати доступ кожному викладачу до програми перевірки текстів на плагіат».

«Введення принаймні частково усних екзаменів».

«Дотримання єдиних правил всіма підрозділами та викладачами, як-от перевірка всіх робіт (або вибірково) з усіх (!) предметів на антиплагіат, прописано в силабусах та проговорено перед виконанням будь-яких робіт методика опрацювання джерел, оформлення посилань тощо».

«Більше обізнаності для студентів».

«Щодо здобувачів: з перших днів навчання створювати середовище нетерпимості до порушення академічної доброчесності. Щодо викладачів: сподіваюсь, що ця проблема в нашому університеті не стоїть гостро».

«Поширювати інформацію про випадки порушення академічної доброчесності».

«Доречним було б інформування викладачів та здобувачів освіти через соц мережі, там в рази більші конверсії і охоплення».

«Треба проводити тренінги, майстер-класи для популяризації академічної доброчесності не тільки з-поміж науково-педагогічних працівників, але з-поміж здобувачів. Їх треба вчити, як уникнути академічного плагіату в курсових роботах, в студентських конкурсах проектів, наукових публікаціях. Наприклад, можна ввести вибіркову дисципліну "Інформація та її обробка" або "Основи наукових досліджень та новітні методи пошуку та обробки інформації". Крім того, ми зможемо популяризувати науку серед здобувачів і залучити талановиту молодь до наукових досліджень».

Від здобувачів вищої освіти отримані наступні відповіді:

«Створення більшої кількості онлайн джерел на будь-яку тему».

«Контроль з боку керівництва, постійні бесіди з студентами на цю тему».

«Заохочувати оригінальні роботи».

«Надавати більше інформації, літератури, для навчання студентів».

«Частіше нагадувати що це. Та надавати більше цікавих матеріалів для підвищення обізнаності студентів».

«Більше говорити про це, пояснювати наслідки, при можливості, йти на компроміс».

«Більше інформувати стосовно наслідків академічної недоброчесності, спонукати студентів до висловлювання власної думки».

«Доводити до відома студентів».

«Розмова викладачів з студентами про академічну доброчесність».

«Передусім знайомити студентів з цими правилами перед початком роботи».

«Не тиснути на студентів, не нагадувати постійно про ці правила, чим більше ви пристаєте до студентів тим більше їм хочеться порушити ці правила».

«Ставити такі умови (зацікавлення) аби студенти самі прагнули до індивідуалізації своєї роботи і дослідження. Поширення пояснення процесу накладення авторського права».

«Сподіваюсь, що Університет буде пильнувати за академічною доброчесністю. На мою думку, в таких роботах, як реферати, повідомлення не буде доречним перевіряти на наявність плагіату».

«На розсуд адміністрації».

«Не потрібно писати кваліфікаційні роботи в обов'язковому порядку. Такі роботи треба писати лише при науково-дослідницьких діях університету та на малорозвинені теми. Як би студенти не старалися зберегти унікальність своїх робіт, при такій кількості нових робіт кожен рік, це практично нереально. Вони все одно "плагіатять" одне одного, хоч і неявно».

«Перевірка робіт здобувачів».

«Ретельніше перевіряти роботи».

«Поки що не помітила порушень саме в цьому університеті. Вважаю, що і викладачі, і студенти повинні мати змогу звернутися до когось, якщо стикаються із порушенням академічної доброчесності. Щодо робіт, антиплагіат - непогане рішення, але, як на мене, "ничто под луной не ново". Краще перевіряти, наскільки студент орієнтується в питанні, здатний захистити роботу. Антиплагіат не завжди правильно перевіряє».

«Я вважаю, що потрібно перевіряти роботи студентів на плагіат. Тому що ми сюди прийшли вчитися, а не списувати».

«Більш детальний відбір абітурієнтів до вступу».

«Студентам необхідно бути більш уважними під час роботи з різними джерелами інформації, навчитися виразити свої думки, а не дослівно передавати цитати інших у якості своїх. А для цього необхідно розширити кругозір, знання та ознайомитися з правилами академічної доброчесності та дотримуватись їх».

«Залучати студентів до відповідальності за порушення академічної доброчесності».

«Я б хотів би запропонувати провести лекції для всіх груп і потоків, з поясненням що це, що за це може бути, показати приклади "правильних" і "інших" робіт і найголовніше дати не тільки інформацію, але і дати інструменти та інструкції про те, як робити все правильно. Дякую».

«Просування психологічних курсів, які б знімали зайвий стрес. Брак часу, стрес, можливо, є причина академ. недоброчесності. Контроль за поведінкою, щоб уникати конфліктів. Підвищення моральності. Визнання помилок повинно заохочуватися».

«Анонімні повідомлення з приводу порушень, допоможуть в цій ситуації».

«На мою думку, треба збільшити різноманітність завдань, щоб не було змоги знайти відповіді в інтернеті чи списати у друга».

«Навчити студентів, як правильно писати та генерувати свою думку в роботі, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей».

«Треба приділяти більше уваги до плагіату, особливо для ключових робіт».

«Завжди нагадувати студентам про академічну доброчесність».

«Нам не вистачає довіри один до одного ...»

«Більше довіри до студентів».

«Приділяти цій темі під час лекцій певну кількість часу».

«Ознайомлення і пояснення».

«Я вважаю, що все і так дуже добре організовано, проте хотілося б дізнатися трошки більше про комісію, перелік документів й програмне забезпечення для виявлення академічного плагіату».

«Фінансовий стимул для викладачів, підтримування об'єктивного оцінювання».

«Давати всім в групі різні теми і різні завдання».

«Допомога студентам у виборі безкоштовних онлайн ресурсів для навчання та самонавчання з потрібних тем».

«Всьому повинна бути норма».

«Інформація в будь-якому випадку буде по темі і вона у всіх джерелах однакова, не бачу сенсу це все перевіряти».

«Мене влаштовують діючі методи».

«На мою думку, усі варіанти вже діють в університеті».

«На мою думку в нашому університеті дуже високий рівень доброчесності, як з боку викладачів, так і з боку здобувачів».

«Я вважаю, що рівень академічної доброчесності в Університеті достатній і в мене немає пропозицій щодо покращення цього півня».

«Університет надзвичайно добре контролює і підвищує рівень академічної доброчесності. Не маю поки пропозицій».

«Академічна доброчесність в Університеті на найвищому рівні, і, на мою думку, підвищення рівня не потребує».

«Так, я вважаю, що люди в Університеті повинні бути чесні та дуже розумні».

«Ми будемо виправлятися».

Узагальнюючи отримані результати, можна констатувати, що обізнаність учасників освітнього процесу про академічну доброчесність, в цілому, знаходиться на достатньому рівні, з метою підвищення обізнаності та удосконалення функціонуючої в Університеті системи роботи з поширення академічної доброчесності вважається за доцільне вжиття наступних заходів:

1. Продовжити практику моніторингу обізнаності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти про академічну доброчесність. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти слабкі чи проблемні зони з метою вжиття своєчасних заходів.

2. Провести консультації / навчання / заходи щодо підвищення обізнаності учасників освітнього процесу про академічну доброчесність і види її порушень відповідно Закону України «Про освіту».

3. Провести консультації / навчання / заходи щодо підвищення обізнаності учасників освітнього процесу щодо заходів, які вживаються в Університеті, до порушників академічної доброчесності.

4. Забезпечити виконання (посилити контроль за виконанням) науково-педагогічними працівниками діючої норми щодо інформування здобувачів вищої освіти на початку кожного навчального курсу про процедуру дотримання академічної доброчесності під час навчання.

5. Проводити ознайомлення учасників освітнього процесу щодо політики дотримання академічної доброчесності в Університеті та відповідною нормативною базою з даного питання.

6. У подальшому, при проведенні моніторингу обізнаності щодо академічної доброчесності, передбачити у питанні «Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки?» наявність відкритого поля для того щоб опитуванні могли вказати конкретні факти таких порушень.

7. Провести інформування учасників освітнього процесу щодо Комісії з питань академічної доброчесності та етики і ознайомити їх з процедурою звернення до неї.

8. Ознайомлювати, на початку кожного навчального року, учасників освітнього процесу з процедурою та програмним забезпеченням, яке використовується в Університеті, для виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників, в кваліфікаційних, курсових роботах та інших працях здобувачів.

9. Внести зміни до титульного аркуша курсової роботи, реферату та розробити лист-додаток до наукових статей та тез здобувачів, які передбачають письмову згоду на перевірку на плагіат та ознайомлення з наслідками, які передбачені для порушників академічної доброчесності.

Проректор із забезпечення якості
вищої освіти

І.С. Шкура

Голова Комітету з якості академічних
стандартів

Г.Я. Митрофанова

Керівник секретаріату Комітету
з якості академічних стандартів

В.В. Гавяда